

רע"פ 6889/16 - דניאל יטאח נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 6889/16

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: דניאל יטאח

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ק' רג'יניאנו) מיום 30.6.2016 בעפ"ת 27754-01-16

בשם המבקש: עו"ד ליעוז הקרי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

הבקשה הועברה לטיפול בעת האחרונה.

1. בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ק' רג'יניאנו) בעפ"ת 27754-01-16 מיום 30.6.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (כב' השופט מ' כהן) בתת"ע 5579-11-14 מיום 2.12.2015.

2. ביום 27.9.2014 נמסרה למבקש הזמנה לדין וכן הוגש נגדו כתב אישום לבית משפט השלום לתעבורה, בגדרו נטען כי הסיע 4 נוסעים, כשהוא נהג חדש, שטרם שמלאו לו 21 שנים, וזאת כאשר במושב שלצידו לא ישב מלווה, כהגדרתו בפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: הפקודה) - עבירה לפי סעיף 12א2 לפקודה.
3. על פי הכרעת הדין, ביום 26.9.2014, בשעה 23:42, נהג המבקש ברכב שבו 4 נוסעים נוספים. במהלך הנסיעה עוכב המבקש על ידי שוטר (להלן: השוטר הראשון), בשל נהיגה במהירות גבוהה מהמהירות המותרת באותו כביש (כ-151 קמ"ש בכביש שהמהירות המותרת בו הינה 90 קמ"ש). בתוך כך, נטל השוטר הראשון את רישיון הנהיגה של המבקש, ונתן בידו זימון לבית משפט ואישור בדבר נטילת רישיון נהיגה (להלן: אישור הנטילה הזמני), המהווה אישור נהיגה זמני עד לשעה 08:00 בבוקר יום המחרת - המועד בו היה על המבקש להתייצב לשימוע בפני קצין משטרה בעניין פסילה מינהלית של רישונו. על פי הכרעת הדין, עזב המבקש את המקום בנהיגה כשברכבו 4 נוסעים, וכעבור כשעה, בשעה 00:53, נעצר לביקורת שגרית על ידי שוטר אחר (להלן: השוטר השני) והציג בפניו את אישור הנטילה הזמני שקיבל מידי השוטר הראשון. הבדיקה שערך השוטר השני במסוף המשטרה העלתה כי המבקש הינו "נהג חדש צעיר", שטרם מלאו לו 21 שנים, ולפיכך נאסר עליו, על פי דין, להסיע יותר משני נוסעים, אלא בליווי מלווה כהגדרתו בפקודה. נוכח האמור, מסר השוטר השני לידי המבקש הזמנה לדין בגין עבירה על פי סעיף 12א(א) לפקודה, וכן אישור נטילה חדש.
4. ביום 26.5.2015 הודיעו הצדדים לבית משפט לתעבורה כי הגיעו להסדר דינוי לפיו, העובדות המפורטות בכתב האישום אינן שנויות במחלוקת. משכך, לא נשמעו ראיות ועדויות, והדין התמקד בטענה המשפטית שהעלה המבקש, לפיה יש לראות באישור הנטילה הזמני שניתן לו על ידי השוטר הראשון, משום רישיון נהיגה "חדש", ונוכח כך שלא צוינה בו העובדה כי המבקש הינו "נהג חדש צעיר" במקום המיועד לכך באישור הנטילה הזמני, הרי שלא חלו עליו באותה העת המגבלות הקבועות בדין לנהג חדש שגילו מתחת ל-21. לשיטת המבקש, השוטר הראשון שמסר לו את אישור הנטילה הזמני היה מודע לכך שהמבקש הינו נהג חדש, שגילו מתחת ל-21, וכי הוא מסיע ארבעה נוסעים ללא מלווה כדין, חרף כך ולטענת המבקש, נמנע השוטר הראשון במכוון מציון מגבלה זו במקום המיועד לכך באישור הנטילה הזמני. נוכח האמור, טען המבקש כי השוטר הראשון אישר לו להמשיך ולנסוע עם ארבעת הנוסעים ללא מלווה, וזאת עד לשעה 08:00 ביום המחרת. המשיבה מנגד, טענה בהתבסס על סעיף 47(ג)(1) לפקודה, כי יש לראות באישור הנטילה הזמני כרישיון שניטל בידי השוטר הראשון, ומשכך אין בכוחו של אישור הנטילה הזמני כדי לשנות מהמגבלות הרשומות בו, כפי שנקבעו בידי משרד הרישוי.
5. ביום 2.12.2015 דחה בית משפט השלום לתעבורה את טענת המבקש והרשיע אותו בעבירה שיוחסה לו. נקבע כי אישור הנטילה אינו מבטל את ההגבלות שברישייון הנהיגה ואינו מתיר למבקש לעבור על חוקי הנהג החדש.
6. באותו מועד נגזר דינו של המבקש. בגזר הדין עמד בית המשפט על עברו התעבורתי של המבקש, הכולל חמש הרשעות מאז הוצא רישיון הנהיגה בשנת 2013, לרבות בעבירות של אי ציות לתמרור עצור ועבירות מהירות וקבע כי ניתן להסתפק בפסילת המינימום. לפיכך הושתו על המבקש עונש של פסילת רישיון ל-3 חודשים, 3 חודשי פסילה על תנאי, לבל יעבור על העבירה מאחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה, או השנייה לפקודה, ויורשע בגינה למשך

3 שנים, וכן קנס בסך 800 ש"ח, או 30 ימי מאסר תמורתו.

7. המבקש הגיש ערעור על פסק הדין לבית המשפט המחוזי, במסגרתו טען כי בית משפט לתעבורה שגה עת שדחה את טענתו כי יש לראות באישור הנטילה הזמני כרישיון נהיגה תקף, המחליף את רישיון הנהיגה שניטל. בתוך כך נטען כי ככל שלא נרשם במקום המיועד לכך באישור הנטילה הזמני כי קיימות מגבלות על הנהג, הרי שהמבקש נהג כדין, ולא חלה עליו באותה העת כל מגבלה. המבקש טען בנוסף, כי סמכותו של השוטר ליטול רישיון נהיגה, כוללת גם את הסמכות לקבוע מהם התנאים וההגבלות אשר יפורטו באישור הנטילה הזמני. המבקש טען עוד כי השוטר הראשון ידע שהמבקש מסיע 4 נוסעים, ללא מלווה חרף היותו "נהג חדש צעיר", ובחר במודע שלא לציין זאת כדי לאפשר למבקש להמשיך לנהוג. המבקש הוסיף וטען, כי אי ציון התנאים וההגבלות באישור הנטילה הזמני צריך להתפרש לטובתו. לעניין גזר הדין, נטען כי בית משפט השלום לתעבורה החמיר עם המבקש לנוכח נסיבות המקרה והיותו סטודנט הזקוק לרישיון הנהיגה כדי להגיע ללימודיו.

המשיבה, מנגד, ביקשה לדחות את הערעור תוך שהיא סומכת ידה על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה.

8. ביום 30.6.2016, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על שני חלקיו. נקבע כי מלשון סעיף 47(ג)(1) לפקודה ברור שרישיון הנהיגה הזמני אינו מבטל את ההגבלות שברישייון הנהיגה על פי הרשום במשרד הרישוי, אלא מתיר לאוחז בו להמשיך ולנהוג עד למועד שצויין בו, בהתאם לתנאי הרישיון שניטל.

טענות הצדדים

9. לטענת המבקש עניינו מעלה שאלה משפטית בעלת חשיבות ציבורית שטרם הוכרעה בפסיקה. לטענתו, הפרשנות הראויה לסעיף 47(ג)(1) לפקודה, היא כי אישור הנטילה הזמני בא במקומו של רישיון הנהיגה שניטל. משכך משהשמיט השוטר הראשון, בין אם במכוון ובין אם בשוגג, את המגבלות שחלות על המבקש ברישיון הנהיגה שניטל, הרי שמגבלות אלה אינן חלות עוד. עוד טען כי ככל שבית משפט זה לא יקבל את פרשנותו, הרי שמדובר בטעות במצב משפטי, שהיתה לשיטתו, בנסיבות, בלתי נמנעת באורח סביר, כאמור בסעיף 34 טי לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובית המשפט המחוזי שגה משלא קבע כי השוטר הורה למבקש לנהוג כך ולא החיל את סעיף 34 טי הנ"ל. זאת, נוכח כך שהשוטר הראשון, הורה למבקש, לטענתו, לנהוג אף שברכבו ארבעה נוסעים, גם בהיעדר מלווה כדין. בנוסף טען כי בית המשפט המחוזי לא נימק את החלטתו וכן כי כלל לא דן בטענותיו בעניין העונש ולא הזכיר בפסק דינו.

10. המשיבה מצידה טענה, כי אף שהעניין מעלה שאלה כללית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, אין היא מצריכה דיון בגלגול שלישי. לשיטתה, הפרשנות המוצעת על ידי המבקש איננה נתמכת בלשון החוק, המלמדת כי נטילת רישיון הנהיגה היא מעשה טכני-מנהלי ואיננה מפקיעה את תוקפו של רישיון הנהיגה הקיים. אישור הנטילה הזמני איננו בעל מעמד עצמאי, ועל כן הוא נושא את כל אותן ההגבלות הקיימות ברישיון שניטל. עוד נטען כי אין בסמכותו של שוטר להנפיק "מעין" רישיון זמני, או להקנות לנהג זכויות מעבר לאלו שנקבעו על ידי משרד הרישוי, שהוא הגוף המוסמך לכך

בדין. כך, גם אם מסיבה כלשהי שכח או נמנע השוטר מלציין באישור הנטילה את המגבלות של רישיון הנהיגה, אין בכך כדי לפטור את המבקש מחובת הליווי הידועה לו היטב ואין לקבל את טענתו כי מדובר בטעות שהיתה בלתי נמנעת באופן סביר. לבסוף נטען כי בית המשפט לתעבורה שקל היטב את הנתונים והשית על המבקש עונש מתון שאינו סוטה ממדיניות הענישה המקובלת והראויה, בנסיבות.

דין והכרעה

11. לאחר עיון בבקשה ובחומר שצורף לה, ובתגובת המשיבה לבקשה הנני סבור כי דין הבקשה להידחות.
12. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים בהם הבקשה מעלה שאלה - משפטית או ציבורית - בעלת חשיבות כללית, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה), פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 4515/07 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.10.2007)) או במקרים בהם מתעורר חשש לאי-צדק מהותי או לעיוות דין (רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.2013)). בקשתו של המבקש אינה עומדת בתנאים אלו.

13. מעמדו של אישור הנטילה הזמני, קבוע בסעיף 47(ג)(1) לפקודה כך:

"(א) בסעיף זה, "קצין משטרה" - קצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה.

(ב) היה לשוטר יסוד סביר להניח כי נהג עבר לעינוי עבירה מן העבירות המפורטות בתוספת הרביעית, או כי בשל עבירה שעבר הנהג אירעה תאונת דרכים שבה נהרג אדם או נחבל, או ניזוק רכוש, רשאי השוטר לדרוש מהנהג להילוות אליו אל קצין משטרה או ליטול ממנו את רישיון הנהיגה שלו.

(ג) (1) נטל השוטר את רישיון הנהיגה כמפורט בסעיף קטן (ב), יתן לנהג אישור על נטילת הרישיון וזימון להופיע, בתוך שלושה ימים במועד שיקבע, בפני קצין משטרה, לצורך החלטה בדבר פסילת רישיון הנהיגה שלו; אישור שניתן כאמור יראו אותו כרישיון הנהיגה שניטל וזאת עד למועד שנקבע לזימון הנהג בפני קצין המשטרה; ... " (הדגשה אינה במקור - ג'.ק.).

הנה כי כן, נוכח לשונו הברורה של סעיף 47(ג)(1) סיפא לפקודה, אשר קובעת כי יש לראות באישור הנטילה הזמני, כרישיון שניטל, אין בידי לקבל את טענתו של המבקש, כי לאישור הנטילה הזמני, מעמד עצמאי ונפרד אשר בכוחו להקנות למבקש זכויות, שאינן מנויות ברישיון הנהיגה שניטל, או להסיר את החובות הצומחות ממנו. שכן פרשנות זו איננה מעוגנת בלשון הפקודה. הדברים ברורים על פניהם, ונקבעו על ידי שתי הערכאות הקודמות ואינם מצריכים דיון בגלגול נוסף.

14. זאת ועוד - אחרת. הסמכות למתן רישיון נהיגה, או להתנות בו תנאים, להוסיף עליהם, או לשנותם, בדרך כלל, או במקרה מיוחד, נתונה למשרד הרישוי, הוא הרשות המוסמכת לכך על פי תקנה 4 לתקנות התעבורה,

עמוד 4

התשכ"א-1961 (להלן: התקנות). על פי תקנה 4(ב) "תעודה או כל שינוי תנאי או הגבלה בה יינתנו בכתב (הגדשה הוספה - ג'.ק.)", בענייננו לא ניתן למבקש מידי השוטר היתר המסמיך אותו, במפורש, להסיע ארבעה נוסעים בניגוד לדין. אי רישום ההגבלות החלות על הנהג במקום המיועד לכך, בין אם בכוונה ובין אם בטעות, איננו יכול להקנות לנהג כשירות שלא ניתנה לו על פי דין, או להוות תחליף לדרישת הכתב הקיימת בתקנות.

15. יתר על כן, גם טענתו של המבקש, כי מדובר בטעות במצב משפטי, המקימה לו סייג לאחריות פלילית, לא תוכל לעמוד לו בנסיבות (סעיף 34 ל"חוק העונשין, התשל"ז-1977), שכן הועלתה לראשונה במסגרת בקשתו של המבקש כאן. יוער, כי בבית המשפט המחוזי נטען כי השוטר הראשון הורה למבקש לנסוע עם ארבעת הנוסעים ללא מלווה בעוד שבבית המשפט לתעבורה נטען כי השוטר הראשון נתן אישורו לכך. כידוע, בקשת רשות ערעור איננה אמורה לשמש כמעין "מקצה שיפורים", ואין זה, בנסיבות העניין, ממקומו של בית משפט זה לדון בטענה, ככל שטענה זו לא הועלתה ומשכך גם לא הוכרעה בערכאות דלמטה (רע"פ 7330/15 חננאל נ' מדינת ישראל (02.11.2015)). מה גם שעל פניה, אין בטענה ממש.

16. כך גם לא מצאתי כי יש הצדקה להתערב בעונשו של המבקש. כידוע, רשות ערעור שעניינה חומרת העונש תינתן רק במקרים חריגים, בהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת, או הראויה, בהתאם לנסיבות העניין (רע"פ 2239/16 בוטפיקה נ' מדינת ישראל (23.3.2016)); רע"פ 8987/16 אבו חסין נ' מדינת ישראל (21.11.2016)). בענייננו, שקל בית משפט השלום לתעבורה את הנתונים ולאחר שאיזן בין חומרת העבירה לנסיבותיו של המבקש מצא לנכון להסתפק בפסילת המינימום שקבע המחוקק ואין כל עילה להתערב בעונש (רע"פ 7122/07 חיר נ' מדינת ישראל (15.01.2008)).

באשר לטענותיו של המבקש בדבר העדר הנמקה לדחיית ערעורו על העונש, אכן ראוי היה כי בית המשפט המחוזי יתייחס לטענותיו, גם אם בקיצור. יחד עם זאת, בית המשפט עמד בפירוט על טענות הצדדים בערעור, הן לעניין הכרעת הדין והן לעניין העונש, כמו גם על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה, וציין כי החליט לדחות את הערעור על שני חלקיו. בהינתן נתוני המקרה והנמקתו של בית המשפט לתעבורה, לא היה צורך לשוב ולחזור על נימוקי הערכאה הדיונית (רע"פ 230/14 ברא"ז נ' הועדה המקומית לכנון ובניה חדרה (15.1.2014)).

17. נוכח כל האמור לעיל, הבקשה למתן רשות ערעור נדחית.

ניתנה היום, ט' באייר התשע"ח (24.4.2018).

שׁוֹפֵט